

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Dulv. Regele Ferdinand 22,
(József tőherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 360 Lei.

Fél évre ... 180 Lei.

Negyed évre ... 90 Lei.

Havonta ... 30 Lei.

Hirdetések díjszabás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Kétszáz év.

Az idők végtelen áradatában rövid idő, de az emberi kultúra fejlődésének útján jelentős távolságmérő két évszázad. Kétszer száz esztendeje annak, hogy Schwarzwald bércei vidékéről német családok ereszkedtek le hajókra szálltak és a Dunán lejöttek a nagy magyar Alföldre, amely a török kiakarodása után nélkülözötte a munkásokat. Különösen az ugynevezett végek néptelenedtek el a folytonos háborúk pusztításai és emberölései következtében. Az akkori kormányzat a schwarzwaldi német családokat levelezte a Maros balpartjára szemben Aradvárossal, térszomszédságában a híresnévzetes aradi várnak, amely akkoriban kúncsa volt a Bánságba vezető kapunak. Itt telepedtek le a mai Ujarad helyén a schwarzwaldi németek, a későbbi ujaradi svábok.

Az idők folyamán a német szorgalom, takarékoság, józanság és élelmesség virágzó községgé emelte a kis települést. Az ujaradi svábok hamarosan felismerték azt az előnyös helyzetet, amelybe jutottak. Előttük, a Maros jobb partján egy fejlődőképes, népességében egyre gyarapodó város volt, amelynek polgársága kereskedelemmel és iparral foglalkozott. Ennek a városnak, Aradnak élelem kellett: állandó és kiadós élelmesség. És az ujaradiak megteremtették Arad éléskamráját. Hogy mióta járnak az aradi piacra ujaradi

élelmiszerárusok? Ki tudná azt megmondani? Arad piaca már el sem lehet Ujarad terményei nélkül és Ujarad meg nem élhetne Arad nélkül. Egymásra van utalva ez a két, közigazgatásilag elköltött terület.

Már többször volt szó arról, hogy közigazgatásilag is együvé kerül Arad és Ujarad, minthogy gazdaságilag már réges régen együvé tartozik. Ujarad élelmiszeriért gazdagságot, polgári jólétet kapott a várostól, megszerezte tölték a modern élet fontos kellékét: a villamos világítást, a népességben szaporodó község földművelésével nem foglalkozó lakosságának munkaközpontjait nyújtottak az aradi gyárak és a közlekedés megkönnyítése céljából karcsun ivelt vashid köti össze a Maros két partját. A város kulturájából megkapta Ujarad mindazt, amire szüksége volt annélkül, hogy áldozatot hozott volna érte. A kultúra Aradhoz láncolta a szomszédos községet, amely akarva nem akarva bekapcsolódott Arad gazdasági életébe.

Az idei pünkösd ünnepe az ujaradi svábság megült kétszázadik évfordulóját annak, hogy a schwarzwaldi családok vándorútjukon felsőbb parancsra megállapodtak a szőke Maros balpartján és megvetették alapját a mai Ujaradnak. Ugy tudjuk, hogy a kétfős centennáriumi nagyszabású ünnepségekkel és mezőgazdasági kiállításokkal ülik meg az ujaradiak. Az ünnepségeken valószínűleg

Arad is hivatalosan képviselteti magát. Nem tudjuk bizonyosan. A jubileumon ne feledkezzenek meg az ujaradiak arról, hogy Arad nélkül poros, sáros, zsúfódeles község lenne Ujarad és nem olyan gazdag, rendezett, kulturált, városi jelleggel bíró helység, mint a milyen most. A jubiláris ünnepsé-

Izmed pasa tárgyal Bratianuval.

(A Magyar Párt és az alkotmányreform.)

Bucarestből táviratozzák: Bratianu miniszterelnök tegnap fogadta a török béke delegáció vezetőjét. Izmed pasát és hosszas tárgyalást folytatott vele a keleti kérdéssel. Izmed kijelentette a miniszterelnöknek, hogy Törökország szándéka békés, azonban tartania kell magát az angol nemzetgyűlés határozataihoz. Izmed basa tegnap meglátogatta báró Zichy-Rubido magyar követet.

A külügyminiszter ma a következő kommunikét adta ki: A román kormány és a török béke delegáció között lefolyt tárgyalások után Izmed pasa tovább utazott Angorába. Izmed pasa reméli, hogy Angorában megoldást fog találni a Lausanneban függőben maradt problémák tekintetében és ezután meg fogják közhetni a békét.

Bucarestből jelentik: A Magyar

gékert jusson eszükbe az ujaradiaknak, hogy voltaképpen már régóta Aradhoz tartoznak és hogy ha a közigazgatási sorompót kormányintézkedésre eltávolítják, az nem más, mint szükségszerű következménye a tényleges helyzetnek, a gazdasági együvé tartozásnak.

Párt programja alapján álló képviselők a napokban Bucarestben értekezletet tartottak az alkotmányreform benyújtásával kapcsolatban. Az értekezleten a parlamentben való állásfoglalás tekintetében egyhangú megállapodásra jutottak. A megállapodás teljes összhangban áll a magyar párt programjával. — A kamara tegnapi ülésén az elnök bejelentette, hogy a kamara gyorsirói sztrájkbalépések fizetés emelés céljából. Bejelentette, hogy intézkedéseket tett a gyorsirók pótlására.

Venizelosz ellenzi a háborút. Athénből jelentik: Venizelosz közölte a görög kormánnyal, hogy ellenzi a háborúra való törekvést és azt az állam érdekében veszedelmesnek tartja. Amennyiben a kormány nem vet véget a háborús propagandának, úgy kénytelen lesz lemondani Görögország külképviseletéről.

Nőegyletek bálja

a katolikus főgimnázium felszerelésére.

Az aradi Katolikus főgimnázium felszerelése javára a katolikus hitközség a hétfőről keddre virradó éjszakán nagyszabású műsoros estélyt rendezett. Az estélyt Arad társadalmá oly nagyarányú érdeklődést tanúsított, hogy kicsinek bizonyult a Fehér Kereszt nagyterme. Arad előkelő társadalmának színe-javát ott láttuk az estély iránt érdeklődők sorában. A műsor megkezdése előtt urileányok árusították az Aradi Élet Ujság első és utolsó számát, amelynek tartalmát később a műsoron elő is adták. A szép prólogust szépen és nemesen mondta el Heppesné-Harmath Józsa. A műsor második számaként dr. Alföldi Pálné szerepelt, aki négy dalt énekelt iskolázott, kellemesen csengő hangján. A zongorakíséretet dr. Szelle Károly látta el művésziességgel. Müller Margit és Hudecz Mária egy román nemzeti táncot lejtettek olyan ügyesen, hogy a közönség tapsaira meg kellett ismételnök. Magyar táncot Bérczy Ilus táncolt és az ő sikerét is az bizonyítja legjobban, hogy a közönség tapsaira újra el kellett járnia a táncot. A műsor utolsó számát az Aradi Élet Ujság

előadása volt, amelynek a lezáró és egyszermint vezércikkét Justh Jánosné, a cikk írója mondotta el közvetlenséggel és kedvesen. Forgács verses „Vederemojót” Weiszberger Irén mondotta el helyes deklamációval, sok kacajt okozva. A tárcs íróját Stauber Józsefet és elmondóit Stauber Józsefnét méltatni tiltja a főszerkesztői utasítás. A belföld rovatot Paguba Athene mondotta el decensen. A közpolitika kedves képviselője Braun Manó volt, aki az európai egyensúlyról mondott el egy cikket. A legtöbb kacajt Strasser Ada a tanügyi rovat vezetője lejtette, aki közvetlen előadómódjával, értelmes és szép beszédével egy hosszú, a tornateremről írott cikket mondott el és mindvégig lekötvé tartotta az érdeklődést szavaival. Kárpáthy Mici „a szelíd és vad evezősökről” beszélt ügyesen. Deutsch Pirike az időjárásról értekezett kedvesen. Szentgyörgyi Elvira bájos volt a „Tűz” című cikk interpretálásában. Radocsányi Macus a „Hymen” hírek közlésével aratott sikert. Königstorer Bözsi, mint a „Munkásság” rovat képviselője Karneval hercegét bucsuztatta el. Janka Jenőné az estély beszámolóját olvasta fel kedvesen. A cikk cenzurázott részéről Königstorer Stefi mondott magyarázatot ügyesen. Bérczy

Ilus egy szatirikus mesét olvasott fel élvezetesen. A közgazdaságról Pucher Zoltánné értekezett szellemesen, míg előtte Scheer Lilly és Pintér Lajos hintáztak, majd felborították a hintát, amiként a közgazdasági helyzet is felborult sokszor. Zima Jancsika kedves és kellemes megjelenésével s a szerkesztői üzenetek művészi háttérrel elmondásával szerzett a közönségnek néhány kedves percet. — Végül a reklámok következték, amelyek közül a szcenizált pezsgőreklámot, az Andrányi-pezsgőt Kaiser Ilus, Szalay Alice, Tessits Lenke és Dörner László mutatták be. A köztársasági reklámját Hány Mária és Székely Károly elevenítették meg ügyesen, a Somló Testvérek szép és érdekes reklámja Janka Jenőné volt egy nagyszerű divatkreációban. A műsor után a megszomjazottak és megéhezettek az aradi uriaszonyok által felállított büfékben kaptak minden jót. Azután a cigány rázendített és megkezdődött a tánc, amely a reggeli órákig tartott. Az estélyt egy erkölcsiekben, mint anyagiakban fényesen sikerült. Az estélyen megjelentek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Dr. Robu Jánosné, dr. Anghel Istvánné, Zima Tiborné, öngörög

Pallavicini Alfrédné, gróf Porcia Lajosné, Vásárhelyi Janka, dr. Simó Károlyné, Braun Fülöpné (Kisjenő), dr. Parecz Béláné, Hargittay Bertalanné, Gregori alezredesné, Tömörny Jenőné, dr. Krenner Miklósné, Weill Józsefné, Czárán Jánosné, Auszterwell Lászlóné, Dziubek Vladimírné, dr. Mann Adolfné, Bérczy Lajosné, dr. Korányi Barnáné, Seidner Sándorné, Szathmáry Etelka, dr. Falus Lajosné, Dömötör Lászlóné, Köpf Kálmánné, Ransburg Sándorné, Boros Ivánné, Horváth Jenőné, özv. Maro Lajosné, Fiedler Imréné, Rác Jenőné, Varjassy Árpádné, dr. Schmidt Jánosné, Deutsch Andorné, Beretz Károlyné, Scherer Erzsi, Fika Tivadarné, Simay Aladárné, dr. Vörös Lászlóné, Triebel Mihályné, Wolf Zsigmondné, Rajz Jenőné, Szende Arthurné, Weiminger Zsigáné, Puy Aladárné, Somogyi Jenőné, Gergely Lajosné, Lusztig Mórné, özv. Fekete Józsefné, Tessits Sándorné, Kut Ignácné, Révész Lászlóné, Risztó Györgyné, Hartmann Kálmánné, Ingusz Ignácné, Bienenstock Józsefné, Kálász Józsefné, Popp Vilmosné, Liebermann Lajosné, Wild Ferencné, Bogsa Gyuláné, Vandraček Ignácné, Halmos Dezsőné, Braun Gusztávné, Halber Józsa, Löwinger Lenné, dr. Berezsné

Aranyhossz Budapesten.

(Tizenhatezer koronát fizetnek a huszkoronás aranyért. — Magyarországon husz százalékkal drágább az arany).

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától). Az arany- és ezüstpiacon az utolsó napok folyamán nagyarányú áremelkedések voltak; a huszkoronás aranyat darabonként ma már 16.000 koronáért is szívesen vásárolják. Ez az ár szinaranyban kifejezve azt jelenti, hogy egy kilogramm szinarany 2.6 millió koronába kerül a 20 koronás forgalmi ár alapján, holott a piacon a szinarany ára különként csak 2.4 millió korona. Az eltérés okát az ékszeriparban annak tulajdonítják, hogy az értékpapírpiacon tapasztalható visszmozgalom az aranyárakban is kifejezésre jut. Mikor néhány héttel ezelőtt a jóvátételi kérdéseket indokolatlanul felszínre hozták, tömegesen jelentkeztek a nemesfémek vásárlói, közben az idegesség lecsillapodott és a forgalom a régi keretek közé hanyatlott vissza.

A mostani újabb drágulást arra vezetik vissza, hogy a kereskedők nem kapnak valutatartozásaik és nyersanyagok beszerzésére külföldi fizetőeszközöket a Devizaközponttól és ezért kénytelenek valutatartozásaik fedezésére aranyat és ezüstöt vásárolni. Azelőtt dollárt, fontot és egyéb nemes valutát vásároltak a kereskedők befektetés céljára és a külföldi árubeszerzések reményében, de most aranyat és ezüstöt vesznek, hogy ez-

Tibor Lóri, Benkert Györgyné, Fábán Gyuláné, Lengyel Lőrincné, Salacz Dezsőné, Pollák Vilmosné, Marencsák Ferencné, dr. Paguba Virgíli, dr. Török Dezsőné, Bogván Károlyné, Hendl Jánosné, Szentgyörgyi Józsefné, Zina Jánoska, Unghy Jolánka (Budapest), Jancsovics Janka, Bérczy Iluska, Angel Magda és Loly, Fika Mariska, Boros Anikó, Bogván Bözsike, Szentgyörgyi Elvira, Balázs Kató, Pucher Magda, Kiszely Gizli, Lippich Nóra, Deutsch Böske, Krenner Mancsi, Blaboly Annuska, Bienenstock Adél, Beretz Baba, Kalász Mária, Ouirimi Médi, Simay Ilus, Simay Baba, Timkó Ella, Szalay Alice, Salacz Lili, Damjanov Irén, Benkert Klára, Fábán Magda, Bossányi Ica, Stauber Margitka, Weil Magda, Vas Anna, Heitz Mici, Hegvessy Lili, Gruber Etel, Komlódy Gizella, Halmos Böske, Fiedler Márta, Fiedler Klára, Pichler Magda, Soherer Erzs, Varjassy Ilonka, Popp Magda, Házy Mary, Szende Olga, Rajz Magda, Puy Leonka, Lusztig Margit, Dénes Klári, Risztó Luli, Tesits Lenke, Blank Oci, Gásza Anna, Juhász Juliska, Balogh Edith, Löwenstein Juci, Wild Mancsi, Angelus Julia, Damján Irénke, Zikó Irma, Lengyel Vera, Marencsák Margit, Marencsák Böske, Dózsa Elly (Makó) Mikos Mártha.

Az est 60 ezer lei tiszta jövedelemmel végződött, amely összeget a Kat. főgimnázium felszerelése javára fordítják.

által megrögzített árfolyamon tudják kifizetni később külföldi árutartozásaikat.

A kormány ugyan megengedte a hazai érdekeltségnek, hogy régebbi keletű külföldi tartozásait arany és ezüst kivételével egyenlítőhessen ki, azonban az engedéllyel senki sem él, mert a külföldön 20 százalékkal olcsóbb az arany, mint nálunk. A mai aranyárak a belföldön 3300 dolláros árfolyam-

A bányákból kap szenet a villanygyár.

(Georgescu prefektus akciójának sikere.)

Az aradi villanygyár szénellátási mizériái, amelyekből annyi kellemetlen világítási és üzemzavar származott, a mai napon megszűntek. A villanygyár miniszteri rendelet szerint nem kaphatott közvetlen a petroseni szénbányákból szenet, hanem a CFR-nek szállított mennyiségből utalták ki a gyár napi szükségletét. Ebből származott az üzemzavar a villanygyárban. A szállítási nehézségek miatt ugyanis a CFR sem kaphatta meg a napi szükségletét és így beszüntette a szén kiutalását a villanygyárnak, mert ellenkező esetben súlyos közlekedési zavarok állhattak volna elő.

Georgescu János prefektus tudatában a világítási zavarok következtében előállott kellemetlenségeknek, terjedelmes felterjesztést küldött Mosoiu közlekedésügyi miniszternek, a

Újabb francia csapatok.

(Rendelet a megszállt területek polgármesteréhez.)

Frankfurtból táviratozzák: A megszállott területek polgármesterei értesítést kaptak arra nézve, hogy a birodalmi kormány utasításait csak a rajnai hadsereg főparancsnokságának hozzájárulásával hajthatják végre.

Varsóból jelentik: Lengyelországból igen sok munkás ment át Franciaországba. Valószínű, hogy ezek helyettesítik a Ruhr-vidékre kiküldött francia munkásokat.

Kölnből jelentik: Szombaton újabb francia vonatok érkeztek a városba nehéz tűzérsgel.

Párisból táviratozzák: Poincaré közölte a külügyi bizottság elnökével, hogy csak a jövő héten jelenhetik meg a bizottság előtt, mert előkészítte a 93 kérdést tartalmazó kérdőívet.

nak felelnének meg. A hazai ékszerészipar és a többi nemesfémfeldolgozó megkísérelte, hogy a 20 százalékos eltérést kihasználhassa és a külföldről akart aranyat importálni, de ennek útját állja a Devizaközpont, amely a külföldi aranyvásárlásokban koronarontást lát és ezért még ahhoz sem járul hozzá, hogy magyar koronáért vehessenek az érdekeltek idegenben olcsóbb aranyat.

melyben vázolta az itteni állapotokat és kérte, hogy a villanygyár közvetlenül kaphasson a petroseni szénbányából szenet. A miniszter válasza megérkezett Aradra, amelyben értesítette a prefektust, hogy teljesítette kérését és ezentul nem a CFR-től, hanem Petroseniből kap szenet a villanygyár. A miniszteri rendeletről már értesült a szénbányák igazgatósága, úgy, hogy tegnap este nagyobb szénzállítmány érkezett az aradi villanygyár részére. Dr. Angel István polgármester kijelentette az aradi Közlöny munkatársának, hogy a város a legnagyobb hálával és elismeréssel adózik Pop Octavián aradi kerületi vasutigazgatónak, aki a világítási zavarok idején mindent elkövetett, hogy Arad város súlyos helyzetén enyhítsen.

Párisból táviratozzák: Az Echo de Parisnak azt jelentik, hogy a megszállást előreláthatólag Darmstadtra is kiterjesztik.

A nagylaki dráma.

Megemlékeztünk arról, hogy Flocos Péter nagylaki gazdálkodó szabadlábrahelyezése iránt újabb kérvénnyel fordult védője útján az aradi törvényszék vádtanácsához. Flocos Péter tudvalevőleg leányának udvarlóját, Ivascu György nagylaki tanítót agyonlőtte és ez alkalommal harmadszor nyújtottak be kérvényt szabadlábrahelyezése érdekében. Először a vádtanács keveselte a felajánlott 60.000 lei kauciót, majd a másodikban felajánlott 110.000 lei biztosítékot elegendőnek találta a vádtanács, és helyt adott a kérelemnek, azonban az ügyészség fellebbezése után a timisoarai (temesvári) királyi tábla a szabadlábrahelyezés ellen döntött. A vizsgálat befejezésére való hivatkozással beadott újabb kérvényt ma tárgyalta az aradi törvényszék vádtanácsa és a felajánlott 110.000 lei kaució ellenében beleegyezett Flocos Péter szabadonbocsátásába. Az ügyészség azonban ismét megfellebbezte a vádtanács határozatát s így a szabadonbocsá-

tás tárgyában a tábla dönt. A döntésig Flocos Péter nem bocsátható szabadon, mert az ügyészség fellebbezése felfüggesztő hatállyal bír.

ARADI MIZERIAK.

Még egyszer a kisvasut.

Kaptuk a következő levelet: Az Aradi Közlöny-ben olvastam, hogy veszélyben van a város közúti forgalma, mert nem fogják javítani a kisvasut mozdonyait. Tisztelettel kérdezem, vajon eddig javították és egyáltalában volt eddig közlekedés? Beavatottak szerint igen is van közlekedés és pedig 3. pontos rendszerességben ismétlődő periódus: a hónap 25-e és a következő hónap 5-e között a bérletjegyek megváltásának idején két menet, 5—14 között egy járat 2—3 óránként s 14—25 között semmi járat! És csodálatos: dacára, hogy alig-alig látható egy kisvasut s bár a személyzetet azért rendesen fizetik — mégis ráfizet a város az „üzemre. Adnék egy jó tanácsot: emeljék fel a menet- és bérletjegyek árát ötszáz százalékkal, de viszont csak legfeljebb egyszer közlekedjék a kisvasut. Akkor is éjjel, hogy ne kelljen „vontatni“ pasasokkal telt kocsiakat. Ezt se hirdessék ám előre! A jó, türelmes, derék aradi közönség csak hadd lesse a kisvasutot. Mennyire meg fog erősödni a Keresztényi türelmi nemes erényében! És miósoda öröme lesz, ha félnapok után még is döcög a kismozdony és foyog és lotyog és motyog és potyog és rotyog és szotyog és foyog és hanyt fog annyi szikrát, hogy nappali fényt áraszt majd a nem aszbesztből készült ruhák és kalapok lángja és hordja magával a büzt és piszkot, ami nélkül — ugye — nem igen élhet a modern ember? A városi embernek — őh! a boldogok! talán így is jó. De ám tessék megkérdezni Gáji 7000 lakosából hármely szerencsétlent, ki sárban, fagyban, hóban, szélben, lucokban és bérletjeggyel zsebében vergődik be a városba, hivatalába, dolga után, hordja be vállán a 2—3—4 kanna tejet, vagy ereszt el kicsi gyermekét a biztos hűlés, betegség, súlyos nyavalyák árán az iskolába!

Azzal az óhajjal zárom e sorokat, ne engedje az irgalom Istene, hogy az elkeseredett szivekből fakadó átokzuhatag csak kis részben is megvalósuljon.

Őnök, igen tisztelt Szerkesztőség a közönség pulzusán tartják az ujjukat. Látják a bajt is, az undok bacillust is. Önök tudják legjobban, hogy itt csakis a nagy nyilvánosság, a kérdés folytonos szelöltetése segíthet. A közérdek nevében kérve-kérem, ne hagyják a dolgot aludni. Ha nem tennék meg, úgy adjon Isten Önöknek vagyont, egészséget, de azzal a kikötéssel, hogy a gáji utat napjában négyszer meg kell tenniük! Igaz tisztelőjük: *Osváth Béla*.

Hogy áll a leu?

Február 13-án fizettek 100 lelért:
Párisban 750 frankot
Zürichben 260 frankot.
Budapesten 1400 koronát
Brüsszelben 900 frankot
Berlinben 13600 márkát
Londonban 1 font 970 lel.
Bécsben 34800 koronát

Rablógyilkos cigányok.

(Néhány száz lelért — egy emberélet.)

Néhány nappal ezelőtt történt, mint megirtuk, hogy a pankotamorodai országuton holtan találták Mihuti Alexa morodai lakost. A vizsgálat megállapította, hogy Mihuti Alexa rablógyilkosság áldozata, fejszével ütötték agyon és kifosztották. Hamarosan elfogták a gyilkosokat is, akiket tegnap szállítottak be az aradi ügyészség fogházába. A gyilkosságot kóbor cigányok Novák Tódor, Novák Lázár és Buliga György követték el, akik ma kerültek Sommer Nándor vizsgálóbíró elé kihallgatásra. A rablógyilkos cigányok minden tagadás nélküli bevallották tettüket. Egy pankotai korcsmában látták, hogy Mihuti Alexánál pénz van. Mihuti a korcsmában sokat ivott és ita-los állapotban indult estefelé Moroda irányában haza. Utána mentek és Moroda közelében megtámadták. Buliga György fogta le Mihuti Alexát, mialatt Novák Tódor kétszer fejszével a fejére ütött. Mihuti Alexa már az első ütésre összerogyott és a fejsze-csapások teljesen szétroncsolták fejét. A gyilkosság után Novák Lázár rabolta ki a hullát. Mindössze néhány száz lelt találtak áldozatuknál a rablógyilkos cigányok. Mindhármán egészen fiatal legények, a legidősebb Novák Lázár 25 esztendő.

Aradon garázdálkodnak a fehérenemű-tolvajok

Az aradi államrendőrség nyomozó osztálya ma ismét jó fogásokkal gyarapította sikereit. Muretu Constantin lakásába a napokban betörték és onnan nagyobb értékű fehéreneműt vittek el. A nyomozás alapján letartóztatták Komáromi Jánost, akinél házkutatást tartottak és a lopott holmik nagyrészét megtalálták. Azon kívül más értékes tárgyakat találtak, ami arra enged következtetni, hogy Komárominak több hasonló bűn terheli lelkiismeretét. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

Az utóbbi időben Aradon elkövetett gyakori betörésekből megállapítható, hogy a tettesek elsősorban fehéreneműekre és ruhákra pályáznak. Igen gyakran egyéb értékes tárgyakhoz nem nyulnak, csak a ruhaszekrény feltörésében és kifosztásában merül ki minden tevékenységük. Ezt bizonyítja a dr. Olasz Pál lakásán elkövetett betörés is. A tettes nagymennyiségű ruhaneműt vitt el a szekrények feltörése után. A rendőrség ma letartóztatta Juhász Józsefnét, aki beismerte, hogy ő követte el a ruhaszekrények kifosztását. A lopott tárgyak egy részét megtalálták. Hedrick Mártonnétól szintén 3400 lel értékű ruhaneműt loptak el tegnap este. A rendőrség a nyomozás során letartóztatott egy asszonyt, aki egyelőre tagadja bűnét.

Ujarad kétszázéves jubileuma.

(Országos gazdasági kiállítás pünkösdkor.)

A szomszédos Ujarad község nevezetes jubileumra készül. Pünkösdkor nagy ünnepek között, országos kiállítással tartják kétszázéves jubileumukat az ujaradiak. 1723—1923: ez a két évszám kapcsolódik egybe Ujaradon pünkösdkor. Kétszáz évvel ezelőtt telepedtek meg a Maros túlsópartján Ujarad mai lakói. Azelejt őcska vár volt a helyén és körülötte terméketlen, vizenyős, maláriás síkság. Rengetegen pusztultak akkor a német telepesek maláriában, pestisben; utakon, falvakban emlékművek jelzik a vész utját és a tömeghalált. Ma firospozsgás, erőteljes nép lakja a kétszáz év előtt gyilkos pusztaságot és nagyszerűen termő, kitünő földek vannak az ingoványok helyén. Kitarító szorgos munkával szinte csodát műveltek a német telepesek és ez a kétszáz év óta folyó lankadatlan munka még ma is tart és dus jutalmat arat — ez az ország legtermékenyebb vidéke és legmunkásabb földművelői a régi német telepesek utódai.

Aradul Nou (Ujarad, Neu Arad) nagyközségről a török és száraz lexikon pár sorban is nagyon sok érdekes dolgot mond el. Temesmegye ujaradi járásának székhelye 5555 lakossal (4973 német 416 magyar) a Maros balpartján; Aradnak régi roskadozó félben levő vára helyén épült, az arad-temesvári vasút mellett, jelentékeny liszt és fakereskedéssel járásbírószággal, posta- és táviróhivatallal. A várat a törökök építették és egészen a szentesi csatáig bírták; ekkor Jenő herceg által vereséget szenvedvén, a várat is elvesztették, amelyet a herceg méginkább megerősített 1707-ben Rákóczi ostromolta sikertelenül. Löffelholz várkapitány oly erősen védelmezte, hogy Rákóczi nagy veszteséggel hagyta fel az ostromot. A vár későbbi alakját 1752-ben nyerte, midőn Mária Terézia 3 millió forint költséggel újraképezte. 1848—49-ben 8 hónapig ostromolták. 1849. február 7-én a szerbek megszállták, de Gál magyar vezér, dacára, hogy a császáriak már Ó-Aradon voltak, a szerbeket a várban megtámadta és onnan kiűzte.

Ezeket mondja Ujaradról a Pallas Lexikon és érdekes, hogy a pontosan harmincéves lélekszámadat alig változott. Margittay Károly a község főjegyzője akit ma délelőtt felkerestem, mondtotta, hogy csak mintegy 6000 ember él ma Ujaradon.

— Nagy volt a háborus veszteségünk — mondotta a főjegyző. *Hétszáz ujaradi katona halt el a hosszú hadjárat alatt.*

Hétszáz hősi halott. Ujarad összalakosságának több, mint tíz százaléka. Oriási szám ez. Ezért maradt vissza a népesség szaporodása. Ujarad vagyonos község. A pótdadó 20 százalék volt hétké-zen. A háboru utánig 30 százalékkal emelkedett; ma azonban az új békeévek alatt már elérte a 200 százalékot is a községi pótdadó Ujaradon. A jubileum szervezését az *Iparos Egyesület* és a *Földművelő Egyesület* intézi. A főjegyző Neff Ferenc dr. ügyvédhez utasított, aki az ünnepségről mint a szervezési munkálatok

egyik vezetője, részletesen nyújthat tájékoztatást.

Neff Ferenc dr. irodájában az ügyvédi diploma felett egy címeres, családi oklevél függ a falon, szövege német nyelvű.

— Minden ujaradi családnak van ilyen diplomája. — mondotta az ügyvéd. — Eredetije a bécsi levéltárban van, de ez a másolat is régi keletű. Csupa régi család lakik itt. A Schwarzwald környékéről származtak ide. IV. Károly római császár telepítéséből. A nép konzervatív, megmaradt ősi foglalkozásánál: a község lakóinak háromnegyed része gazda ember. Házasságot jóformán csak maguk között könek, más nemzetiségű, foglalkozású, sőt más községhelyi is csak nagyon ritkán jut ujaradival családi kötelékbe. Talán csak olyankor, ha a fiú kitanul, ipari, vagy szabad pályára lép, akkor kivételt tesz a régi szokás szabályaiban.

— Kétszáz esztendeje van annak, hogy a német telepesek Ujaradon elhelyezkedtek. Amikor Szuvócai Jenő herceg 1716-ban a karlócai béke megszövege miatt Péterváradnál megverte a törököket, Temesvárt és Ujaradot is felszabadította a török iga alól. Az 1716-iki passzarovici béke után Törökország Belgrádról és Szerbia nagy részéről is lemondani kényszerült és ekkor Mercy Kolozs Florimund gróf a felszabadult temesi hátság kormányzójának javaslatára VI. Károly császár telepeseket hozott a kipusztult vidékre. Ugy csinálták azt annak idején; hogy az egy helyről valókat egy községbe telepítették. Itt a törökök elhagyott javait kapták a telepesek, akiket ingyen építő és földművelő eszközökkel is támogartott Mercy gróf. Az ujaradiak 1723-ban települtek meg a községben, mint azt régi okmányok bizonyítják és a letelepítésnek tartjuk most kétszázéves jubileumát.

— Az ünnepek pünkösdkor lesznek. Nagyszabású előkészületeket teszünk erre az alkalomra. Az ujaradi ipari egyesület és a földművelő egyesület intézi a szervezést. Az ünnepek alkalmából megemlékeznek Ujarad alapítói-ról és különösen az teszi országos jellegűvé, hogy ebből az alkalomból országos gazdasági kiállítást rendez az ünnepség előkészítő bizottsága. Különösen borászati és kertészeti szempontból lesz jelentős ez az országos gazdasági kiállítás.

Neff Ferenc dr. már régebbi idő óta foglalkozik az ujaradi és a környékbeli német telepesek történetéről. Nap-nap mellett hoznak régi okmányokat irodájába a gazdák és sok érdekes történelmi adatot beszélt el a letelepülés időszakából.

— Kritikus napok voltak ezek — mondotta. Pusztaság és vészterhes levegője ingoványos vidék volt körös-körül. Régi emlékművek jelzik ma is szerte a malária és a pestis pusztításait. Nehéz munka volt itt otthont teremteni, de szépen sikerült. Most, kétszáz év után boldogan tekint vissza Ujarad népe őseinek nehéz, küzdelmes idejére és Ujarad büszke őseire.

Kócsy Jenő.

Az aradi korzó.

A szőrmés ember.

Egy különös alakot lehet mostanában Arad korzóján látni. Lassu és hosszú léptekkel méri a korzó aszfaltját délben a Dáciától a Minorita-templomig. Fején fekete báránybőr sisak és az apró szurós szemek alatt hegyes orr és kétfelé ágazó még hegyesebb bajusz díszlik. Nyaka dus szőrmével van körül csavarva. A vállain, a karján, a mellén, a hátán szintén szőrme van. Ez a szőrmés ember. Amikor a Minorita-templom elé ér, lerakja szőrméit az aszfaltra és vár. Nem szól egy szót sem, nem kínálja senkinek, csak vár. Aztán jönnek a kíváncsiak.

— Milyen szőrme ez — kérde egy fiatal leány és rámutat egy vörös róka lenyuzott bőrére. A róka nem egészen vörös, mert a rátapadt sár szürkés színt kölcsönöz neki némely helyen.

— Szürke róka — feleli röviden.

— Hisz vörös a feje.

— Mert még fiatal.

A fiatal leány gyanakodva nézi a fiatal rókát. A lenyuzott rókafej pedig visszahámul a leányra és a szemében mintha ravaszság csillogna. Rókán kívül lehet kapni paraguayi vadmacskát, talán a hegyaljai erdőségekből. De ezek a vadmacskák olyan szeliden simának a sáros aszfalthoz, hogy szinte gyanusakká válnak. De azért a szőrméket vásárolják. Ebben a nagy drágaságban olyan olcsón lehet kapni a szürke rókát meg a paraguayi vadmacskát. (Solt.)

Rassay izolálva.

Éles támadás az októbristák ellen

Budapestről táviratozzák: A szélső baloldali pártok alakulásánál súlyos bonyodalmak keletkeztek. Rassay Károlyt cserben hagyta a saját pártja. Hegymegi-Kiss Pál bejelentette a pártból való kilépését. Drózdly Ernő közölte, hogy tizedmagával megalakítja a független néppártot. Rassay egy nyilatkozatban kijelentette, hogy valótlan az a hír, mintha az októbristákat pártjába hívta volna és a pártprogramot az ő tervezetük alapján dolgozta volna ki. A nyilatkozatot így fejezi be:

— Nem teszem meg Vass Jánosnak, Nagy Vincének és Buza Barnának azt a szivességet, hogy az 1919. évi március 21-i minisztertanács homályos lefolyására alapsam politikai vádamat. Csak érdekel, hogy ezek a politikai politikusok hónapokon keresztül tétlenül nézték és tűrték, hogy a szociáldemokrata-pártban miként szoritják vissza lépésről lépésre a jobboldali elemeket s a baloldaliak engedték, hogy a Visegrádi-utcaból utnak indulhasson olyan politikai örület, amely azután elborította az egész országot.

Rassay Károly éles nyilatkozatával teljesen izolálta magát és az új alakulásban nem juthat szerephez.

— Ausztria külföldi kölcsöne. Párisból jelentik: A „Newyork Herald” szerint amerikai gazdasági és pénzügyi körök nagyon szerencsésnek találják azt a módot, amellyel a népszövetség Ausztria pénzügyeinek rendezéséhez fogott. Valószínű, hogy a tavasszal sor kerül Ausztria külföldi kölcsönének kibocsátására, amelyből Amerika jelentős részt jegyez.

kijelentette, ha terhemre van a gar dirozás, akkor fektidjem le aludni és éjjel két óraker jöjnek majd érte.

Természetesen, mire a tánc-szenvedély, mint válók a bíróság elé kerül, az ügyvéd jogi retortájában szakszerűleg megtisztul és egyszerű hűtlen elhagyás, vagy a házassági köteleességek súlyos megsértésére vonatkozó precedens lesz belőle. Az eddigi joggyakorlatban legalább a tánc, mint válók nagyon ritkán fordult elő és csak legujabban jelentkeznek ilyen esetek olyan arányban, amilyen arányban az utóbbi időkben a válópörök száma, főleg az ugynevezett jobb társadalmi körökben megszorodott.

Fölötte érdekesnek tartottuk tehát tisztázni azt a kérdést, vajon a tánc, illetőleg a táncszenvedély milyen körülmények között válik válóokká? E kérdéssel illetékes ténnyezőhöz, egy törvényszéki bírósághoz fordultunk, aki a következőkben fejtette ki előttünk erre vonatkozó jogi álláspontját:

„A tánc, mint ilyen, egymagában a házastársi köteleesség szándékos és súlyos megsértését az esetben képezheti, ha az egyes társadalmi osztályoknak megfelelő etikai kereteken kívül álló módon nyilvánul meg. A jobb társadalmi osztályokhoz tartozó házaseleknél kétségtelenül kifogásolható a nőnek olyan irányu magaviselete, amelyből az állapítható meg, hogy férje akarata ellenére olyan táncokat lejt, illetve ezeket a táncokat olyan módon lejt, amiből világosan az következtethető, hogy a táncoló házastársból hiányzik a házassági együttéléshez szükséges bensőség, szeretet és lemondás. Mind a két házastársnak egyaránt köteleessége, hogy a benne rejlő szenvedélyeket igyekezzék megfékezni. Különösen kifogás alá eshetik az, ha a nő nyilvános helyeken, vendéglőkben, vagy kávéházakban táncol, ahol rendszerint olyanok is tartózkodnak, akik nem tartoznak a szorosán vett baráti társasághoz. Ilyen esetekben a táncnak rendszerint az a következménye, hogy a táncolót közelebről nem ismerő egyének olyan bírálatot mondanak a táncolóról, amely nem kedvező egyik házastársra sem. Nyilvános helyeken házastársa akaratára ellenére táncoló férfi, vagy nő mentségére a magam részéről nem sokat tudnék felhozni, aminthogy nem tudnám védeni azt a házastársat sem, aki táncszenvedélyéről, különös tekintettel a mostani modern táncokra, nem tud lemondani a családi béke kedvéért”.

A tapasztalt és régi bíró tehát nem talál mentséget olyan feleség vagy férj számára, aki házastársa akarata ellenére hódol táncszenvedélyének. A bíró azonban elsősorban nem moralista, hanem bíró, aki a törvény rideg paragrafusai és a tények meggyőző érvelés alapján

ítélkezik. Azokat a moralistákat tehát, akiket ez a nyilatkozat nem elégit ki, nyugtassa meg Wildenek az a mondása, hogy csak a modern mulhatja divatját. Majd di-

A divatrevü-rendező hamisított.

(Elfogadási parancs egy világgf ellen. — A nagyuri élet vége.)

Budapesti jelentés alapján beszámolt az *Aradi Közlöny* arról, hogy a budapesti rendőrség elfogadási parancsot adott ki Singer Róbert ellen, aki a Vigadóban legutóbb bemutatott divatrevü rendezője volt. Budapesti tudósítónk még a következőket jelenti:

Néhány hónappal ezelőtt csaknem hetenként jelentek meg plakátok, feltűnő hirdetések, amelyek a közönség figyelmét a Vigadó ugynevezett divatkiállítására hívták fel. Ezeknek a kiállításoknak a főrendezője egy Singer Róbert nevű, 31 esztendő, magyarul, németül és franciául tökéletesen beszélő fiatalember volt, akinek sikerült a kitűnő üzleti vállalkozásához a legelőkelőbb politikusokat, jelelegi és nyugalmazott államtitkárokat védnököknek, a kiállítást rendező részvénytársaság igazgatóinak és főrészvényeseinek megnyernie. A politikai nevekkel apróbaít vállalkozás kitűnő üzletnek bizonyult, úgy Singer Róbert, mint érdektársai sokat kerestek, mert a kiállító kereskedőknek nagy százalékokat kellett leadniuk a Vigadó termeiben kötött üzletekből.

Néhány nappal ezelőtt megtörténtek az elszámolások és az elszámolások megejtése után Zsombor Géza nyugalmazott államtitkár megdöbbenve értesült arról, hogy a nevében jelentősebb összegeket vettek fel az Angol-Magyar Bankban, ahol a kiállítási részvénytársaságnak folyó számlája volt — természetesen a részvénytársaság betétjéből. Több olyan értesítést kapott kézhez az Angol-Magyar Bankból, amelyek a folyó számla megterheléséről szóltak, ezért felkereste a bank illetékes osztályát, ahol meglepetéssel látta, hogy több olyan csekk fekszik a bank pénztárában, amelyen az ő neve szerepel. Miután hónapok óta egyáltalán nem vettek a bankból pénzt a vállalkozás céljaira, tisztán látszott, hogy itt egy ügyes hamisítással vezették félre az Angol-Magyar Bankot, és fizették ki hamis csekkre a jelentős összegeket.

Ugy az Angol-Magyar Bank igazgatósága, mint Zsombor nyugalmazott államtitkár bünvádi feljelentést tett a főkapitányságon, ahol megállapították, hogy a csekk hamisításokat Singer Róbert, a társaság ügyvezető-igazgatója és az összes kiállítások tulajdonképeni vezére követte el. Singer Róbert eddig még meg nem állapított módon az Angol-Magyar Banktól üres csekkönyvecskéket szerzett, néhány lapot kitöltött és azokra ráhamisította a Zsombor nevet. Zsombor államtitkár nevére természetesen szó nélkül megadták a ki fizetéseket. Azonnal két detektívet küldtek ki Singer Róbert budapesti lakására, azonban a detektívek nem találták Singert a lakásban. A detektívek úgy értesültek, hogy Singer a csekkék beváltása óta nem jelentkezett a lakásán. A főkapitányságon elfogadási parancsot adtak ki Singer Róbert ellen, aki állítólag költekező, nagyuri életmódjával hágott nyakára nem-

vatját mulja tehát a shymm! is. Csak minden jogi bírálat, minden hatósági beavatkozás és minden morál ellenére ne jöjjön még rosszabb utána.

csak annak a szép jövedelemnek, amit a kitűnően megszervezett kiállításokon keresett, hanem annak a pénznek is, amit az Angol-Magyar Bankból a hamisított csekkkel sikerült szereznie.

Szökés a háremből

(Angol tiszt és török leány szerelme.)

Konstantinápolyból jelentik: Egy konstantinápolyi tudósítás egy előkelő szultáni török család leányának regényes megszöktetéséről szól. Ez a leány, noha török szokásokban nevelkedett fel, s életét a háremben töltötte el, módját ejtette, hogy Bruns angol századosal megismerkedjék. Ez a katonatiszt több hónap óta Konstantinápolyban teljesít szolgálatot. A szigorú felügyelet ellenére Zaira — ez volt a dúsgazdag török leányának a neve — gyakran találkozott az angol tiszttel. Egy ilyen találkozásom határozta el, hogy a leány meg fog szökni a szülői házból. A legközelebbi viharos éjszakan Zaira kötélhágcsón leereszkedett házuk ablakából. Az utcán a százados bizalmas embere fogta pártfogásába és elkísérte a Boszporushoz, amelyen már ringott a rájuk várakozó csónak. Amikor megérkeztek abba a házba, amelyet az angol százados szerelmese számára berendezett, már hajnaldott. A százados nyomban elvitte a leányt az angol konzulhoz és megkérte, hogy adja őket össze.

— A mi törvényeink szerint — válaszolta az angol konzul — keresztény és mohamedán nem lehetnek egybe. Sajnálom, de nem adhatom önöket össze.

A katonatiszt erre ezredének lelkészéhez ment. A lelkész nyomban talált formulát, amellyel a gordiusi csomót kettévágta. Először megkeresztelte Zairát, azután pedig megeskette a századosal.

— De most meneküljünk! — rebegte halálsápadtan a menyecske.

A török törvény szerint ugyan is halállal büntetendő az, aki a török vallást elhagyja és a keresztény vallást veszi fel. A százados és a felesége áruházba öltöztek, azután egy halászbárkára ülve, Görögország felé hajóztak.

— Olcsóbb lesz az osztrák vasút. Bécsből táviratozzák: Az osztrák szövetségi vasutakon február 15-én új személy- és podgyászdíjszabás lép életbe. A személyvonatok harmadik osztályának menetdíjait leszállítják. Az ármérséklés az ut hosszához képest 9—31 százalék. A gyorsvonalat pót díjakat tetemesen leszállították.

HIREK.

C. F. R. hivatalok

az Arad-Csanádi Vasutak palotájában

Hétfőn kezdték meg a szolgálatot a C. F. R.-hez átlépett Acsev tisztviselők, akiknek inkvadrálása nagyrészt már tegnap megtörtént. Az Acsev palota második emeletén, ahol azelőtt reggel 8 órától délután 2 óráig nagy volt a sűrűség-forgás, most csend uralkodik. Csupán az épületnek a főútvonalra néző frontján maradtak meg a régi hivatalok. Összesen tizenöt szobában nyert elhelyezést az Acsev részvénytársaság a szolgálatában maradt kissszámú tisztviselővel.

A tegnapi nap folyamán butorokat hordtak, frományokat adtak át a távozott Acsev tisztviselők és dél felé már halotti csend honolt a régebben mozgalmas hivatali helyiségekben. Amikor az Acsev bérbevétele már befejezett dolog volt, felvetődött az a kérdés, hogy mi fog történni a megfűresedő hivatali helyiségekkel? Már olyan terv is felmerült, hogy a lakáshivatal egész egyszerűen vegye igénybe a megfűresedő helyiségeket és juttassa ilyen formán lakáshoz azokat, akik már évek óta hiába kilincselnek lakásért. Erre azonban nem került a sor. Szó volt arról is, hogy dr. Demján Aurél egészségügyi felügyelő az Acsev-palota második emeletén hatvan szobát vesz igénybe és ezekben elhelyezi a felügyelőket, amely jelenleg hájlek nélkül van. Ez a terv is megfűsült, mert a C. F. R. kerületi igazgatósága egész egyszerűen lefoglalta a megfűresedett hivatali helyiségeket és már is berendezkedett bennük. A palota második emeletén nyert elhelyezést két osztálymérnökség és az egészségügyi osztály. Ezek a hivatalok elfoglalták az összes megfűresedett hivatalokat, s ez ellen semmit sem lehet tenni, mert a felszabadult helyiségek azelőtt is vasuti hivatalok voltak és ezután is azok.

— A főügyész Aradon. Sfinachie János timisoarai királyi főügyész tegnap hivatalos ügyben Aradra érkezett. Ma visszatartozott.

— Megkezdődött a tanítás a bucuresti kereskedelmi akadémián. Bucurestiből jelentik: Az előadások tegnap a kereskedelmi akadémián újból megkezdődtek, mintegy kísérletképpen arra, hogy a hallgatók hajlandók-e a tanítás zavartalan menetét biztosítani. Amennyiben újabb zavargások lennének, a kormány bezárja az akadémiát és ebben az évben nem tesz több kísérletet.

— Bízalom Poincarénak. Párisból jelentik: A kamara külügyi bizottsága bizalmat szavazott Poincarénak és mindenben helyeselte eljárását.

— Clemenceau memoárait írja. Párisi jelentés szerint Clemenceau volt francia miniszterelnök, aki a jelenleg érvényben levő békeszerződéseket létrehozta, Amerikából való visszatérése óta emlékiratain dolgozik.

— Békés uton elintézve. Budapestről táviratozzák, hogy a Rassay Károly és Kállay Tibor pénzügyminiszter között felmerült lovagias ügy békés elintézését nyert. Rassay egy pártvacsorán azt mondta, hogy a törvény és a tisztesség nevében ő lenne Nagykanizsa képviselője.

Barics Gyula tragédiája. (Eszméletlenül fekszik a kórházban.)

Barics Gyula szomorú tragédiája általános részvétet keltett Aradon. A szerencsétlen művész további sorsa iránt ma számosan érdeklődtek a kórházban és nagyon sokan akarták meglátogatni a súlyos beteget, azonban a kezelő orvosok senkit sem engedtek az ápolókön kívül Barics Gyula betegágyához. Ma délután illetékes helyen a következőket sikerült megtudnunk a művész állapotáról:

Barics Gyula még ma sem nyerte vissza eszméletét. Állandóan mozdulatlanul fekszik az ágyán, fogait összeszorítja, úgy, hogy táplálékot sem lehet adni neki. A művésznek gyakran voltak epileptikus rohamai. Néhány évvel ezelőtt orvosai tanácsára Budapestre utazott, hogy egy ottani kórházban koponya operációval próbáljanak rajta segíteni. Az operációt nem lehetett végrehajtani, mert életveszéllyel járt volna. A művész tragikus sorsához nagyban hozzájárult pályájának rajongó szeretete. Barics Gyulának nem lett volna szabad szinpadra lépnie. Igazi művész volt, aki átélte és átérte szerepét és a szerepeivel járó izgalmak mind jobban elősegítették a rohamok

gyakori kitörését. Legutóbbi szereplése azután végleg összeroncsolta beteg idegeit. Decemberben a Carmen opera Torreádor szerepébe hirtelen be kellett ugrania. Este hat órakor vette át szerepkönyvét és két órai idegőltetés után fellépett egy olyan szerepben, amelyben még sohasem játszott.

Másnap kitört rajta a roham olyan erővel, amelyhez hasonló még sohasem fordult elő nála. Azóta csaknem állandó öntudatlanságban fekszik lakásán. Epileptikus elmebaj tüneteit észlelték rajta kezelőorvosai. A tegnapelőtti rohamot is valószínűleg valami izgalom idézhette elő. Hogy meddig tart ez az öntudatlan állapot és hogy remény van-e a gyógyulásra, az nem tudható. Az orvostudomány csak tapogatózik ennél a betegségnél. Nincs kizárva, hogy néhány nap, esetleg néhány hét múlva az agy homálya tisztulni kezd és akkor Barics Gyula ismét beszél és gondolkozik, úgy, mint azelőtt. De az sem lehetetlen, hogy a szerencsétlen művész tragédiájának végső stádiumához érkezett, amelyből nincsen vissza térés.

A víz nélküli Budapest.

Korlátozták a vízhasználatot. — Milliárdokra rugnak az árvíz okozta károk.

Budapestről jelentik: A nagyarányú áradás legsúlyosabb következménye az volt, hogy megromogta a káposztásmegyeri vízművek telepét s emiatt szombat délután a pesti oldal súlyos vízhiánnyal küzd. Ma úgy áll a helyzet, hogy ez a vízhiány még napokig fog tartani, egyelőre hozzávetőleg sem lehet megállapítani, hogy meddig s a magyar főváros egész lakosságának hosszabb időn át kell megszenvednie az árvíz rombolását.

Vasárnap sikerült megállapítani, hogy tulajdonképpen mi történt a megyeri telepen. A Dunakesz közszeg határában lévő szivattyutelepeket két alagutszerű csatorna, az úgynevezett Iker-csatorna köti össze a káposztásmegyeri főteleppel. Ezek szállítják a dunakeszi szivattyutelepek, illetve kutak vizét a káposztásmegyeri főtelepre, ahonnan aztán a gépek azt a főhálózatba nyomják. Ez a két vezeték a Duna árterületében fekszik és ezt már több ízben elöntötte a Duna áradása, a nélkül, hogy a legkisebb kár is történt volna. Most azonban eddig meg nem állapítható okból ezeket a csatornákat a Duna vize súlyosan megrongálta, ezekbe bele is folyt a szennyes áradat, úgy, hogy a dunakeszi szivattyutelep vize a káposztásmegyeri főtelepre nem továbbítható.

Maguk a káposztásmegyeri vízművek teljesen sértetlenek. Ezek oly magasan fekszenek és úgy meg vannak védve, hogy oda víz nem hatolhat be. De mivel a vízellátás ez idő szerint csak a káposztásmegyeri főtelep kutjai és az országháztéri földalatti vízmű révén történik, a pesti oldalon szükséges vízmennyiségnek csak a harmadrészét tudják szállítani. Szombat délután az egész pesti oldalon csak a földszinti lakások kapnak vizet, sőt vannak egyes kerületek, ahol víz egyáltalán

nincsen. Így különösen a VI., VII., VIII., IX. és X. kerület külső részei azok, amelyek a legsúlyosabb helyzetbe kerültek, ide lajtokon szállítják a vizet. Különös látvány, amikor a vízszállító kocsik megállnak az utca közepén, a lakosok körülveszik kancsókkal, vödörökkel, üvegekkel felszerelve és boldogan viszik haza a pár liter vizet. Óriási kelete van ezeken a részeken a szódavíznek és az ásványvizeknek. A belső területen a földszinti vízvezetékéből látják el magukat a házlakói. Egyes helyeken ezt a helyzetet alaposan kihasználják. Házanként a vicékből vízszállító cégek alakulnak s az első emeleten 10, a másodikikon 15, a harmadikon 30 koronáért adják a víz literjét.

Hétfő reggel plakátok jelentek meg az utcákon, amelyek a főváros tanácsa elrendeli a vízhasználat korlátozását. Eszerint a vízcsapokat naponta csak öt óra hosszat szabad nyitvatartani.

Budapestről táviratozzák: Az újpesti hatóság becslése szerint az árvízkar eddig 3 milliárdnál is jóval nagyobb összeget tesz ki. Csupa kisebb existencia pusztult el. Az árvíz következtében ezer ember vált hajléktalanná. A megyeri kerületben egész nap ötven csónak látja el élelmiszerekkel és tüzelőanyaggal a szerencsétlenül járt lakosokat. A lakosok nagyrésze nem akar megválni Megyertől és az elköltözött polgárok is visszatértek házaikba.

Budapestről táviratozzák: Az árvízveszedelem mulóban van. A Duna fokozatosan halad. A legújabb apadás 36 centiméter volt. A pesti Dunaszakaszon az apadás eddig 90 centiméter. A hét végén valószínűleg zavartalan lesz a magyar főváros vízellátása, mert a megyeri vízműveknél az áradás okozta hibákat néhány nap alatt kijavítják.

— A leszerelés. Genéből jelentik: A népszövetség leszerelési bizottsága befejezte tanácskozásait. A leszerelésről megtett jelentéseket tudomásul vették.

— Felhívás. Az aradi ügyészségtől a következő felhívást kaptuk: Felhívatnak az összes nyomdák, grafikai intézetek, könyvnyomdák, sokszorosítók (hektográf) és minden hasonló intézet, hogy a sajtótörvény 7. §-a értelmében sajtótermékeikből azok terjesztésével egyidejűleg egy-egy példányt nyújtsanak be kézbesítési könyvvel az aradi ügyészségnek. Figyelmeztetnek mindezek a sajtótörvény 5. §-ára, amely elrendeli, hogy minden termék feleljen meg ezen cikk követelményeinek. Kivételnek ez alól a cikk 2. pontjának 2. bekezdésében foglaltak.

— Eljegyzés. Braskovicza Traján pénzügyőri szemléző (Arad), Petro Erzsike (Kőrösbánya) jegyesek. (Mind den külön értesítés helyett.)

— Bérharc a magyarországi nyomdásziparban. Budapestről táviratozzák: A nyomdai munkaadók és a munkások közötti bérharcban tárgyalás indult meg, de megegyezésre még nem jutottak. Egyes vélemények szerint a megegyezésre kevés kilátás van.

— Temetés. Nagy részvét mellett temették ma el Kolozsy Lajost, az aradi törvényszék elhunyt kapusát. Hosszu működése alatt sohasem merült fel ellene kifogás és minden ismerőse becsülte benne jóindulatu és mindig készséges modorát. Halálát régi betegsége okozta és mint hozzátartozói kijelentik, soha nem ivott mérték nélkül. Józságát állandóan megőrizte és betegsége nem volt befolyással az, ha néha, családi alkalmakkor, mint legutóbb is egy rokona eljegyzésén, kevés bort ivott. Ravatalát az aradi törvényszék épületében állították fel és onnan temették el ma délután 4 órakor nagyszámú ismerősének részvéte mellett. A gyászoló család a megnyilvánult részvért ezuton fejezi ki köszönetét.

— Megjelent a telefon-névsor. Bulsan Avram, a posta- és távirat-hivatal főnöke közli: Értesítem a telefonelőfizetőket, hogy az 1923. évi telefonnévsor megjelent. Kapható a főposta telefon-osztályában. Egy példány ára 30 lei. Egyben felhívom azon előfizetőket, kiknek neve, címe, lakása, stb. a névsorban hibásan van felvéve, hogy levelező-lapon, vagy személyesen haladéktalanul közöljék a helyes adatokat, hogy a hiba javítható legyen. Postafőnökség.

— Újabb gyilkosságok Irországban. Londonból jelentik: Az ir ügyminiszter testvérét és az ir főkormányzó sógorát az ir felkelők meggyilkolták.

— Az Aradi Athletikai Club folvó hó 17-én a Pannonia éttermében Gencsy Béla, Bartótfi András és Somló József jubileuma alkalmából ünnepélyes társasvacsorát rendez. Résztvenni óhajtok Marossy Miklós úrnál Str. Mocioni (Orczy-utca) 6. szám alatt naponta délután 4—7-ig és a Pannonia szálló portásánál jelentkezhetnek folyó hó 15-én déli 12 óráig. A tagokat ezuton is felkéri minél nagyobb számban való megjelenésre az elnökség.

— A CFR. szombati jelmeztelvény résztvevők nevei közül a következőket jegyezték fel hibásan: Cigi Sári, Steinhübel Zoltánné, Köles Böske, Mészáros Duci, Tomi Liviusz, Gonda Irma, Staitiu Joanné és Cigi Joanné.

— Apponyi Amerikában. Budapesti táviratozzák, hogy gróf Apponyi Albert májusban Amerikába utazik.

— Kormányválság Egyiptomban. Kairóból jelentik, hogy Nessim pasha, Egyiptom ügyének vezetője, aki lemondott állásáról, bejelentéssel lemondólevelében, hogy visszalépésének oka az Anglia által okozott változtatás Egyiptom alkotmányában. Az angol kormány képviselői kijelentették, hogyha Egyipton 24 órán belül nem fogadja el a változtatásokat, akkor cselekvési szabadságát fenntartja magának.

— Nagy tűz a szófiai színházban. Szófiából jelentik: Szombaton este a nemzeti színházban, ugyanott, ahol a jubileumi diszlocádáson a múlt héten Sztambulinszky miniszterelnök ellen merényletet kíséreltek meg, tűz támadt. Genovéát adták és a színen a régi darab korához hiven nem villamoslámpák, hanem gyerlyák égtek. Így történt, hogy meggyulladt egy függöny, a tűz belekapott a díszletekbe és percek alatt az egész színpad lángba borult. A közönség rémülten menekült a kijárók felé, nagy lett a tolongás és a zürzavarban sok embert legázoltak. A színház egész belseje elégett. Aki tőle átment, az is kár esett. de még nem lehet tudni, hány áldozat van.

— Bombamerénylet egy katonára. Kassáról jelentik, hogy a „Szlóvenszki Vychod“ közlése szerint Ungváron a ruténvidék parancsnokának tábornokának lakásán egy kályhában bomba robbant fel, amely — mint megállapították — egy környékbeli gazdától vásárolt fával együtt került a tábornok lakásába. A rendőrség házkutatást tartott az illetőnél és nagymennyiségű lőszert és egyéb katonai felszerelési tárgyat talált. A robbanás emberéletben nem okozott kárt. A rendőrség nagy eréllyel folytatja a nyomozást.

— Őriási érdeklődéssel indultak meg kedden este a 9 óras mozi-előadás keretében a nemzetközi birkozáversenyek az Apolló mozgószínházban. A színházat zsúfolásig megtöltő közönség visszafóított lélegzettel kísérte a szebbnél-szebb, izgalmasnál-izgalmasabb mérkőzéseket. A birkozáversenyek naponta a 9 órai mozielőadás keretében lesznek megtartva, melyeken a legnevesebb bajnokok vesznek részt.

— Kiöntött a Dráva. Pécsről jelentik, hogy a Duna áradása oly erővel szoritotta vissza a Dráva vizét, hogy a folyó kiöntött és a barcsi határban több községet elöntött.

— Arca, keze a hidegtől többé ki nem pállik, mert az ellen Kaiser-Borax biztosan beválik.

— Gyógyszertárakban és drogueriakban csak Höfer Hintóport és Baby crémet kérjen.

— Kérelem. Teljesen szegény aszszony, kinek az ura állás nélkül van, kis gyermekével a legnagyobb nyomorban él, lakását fizetni nem tudja, a jószívű emberekhez folyamodik, kéri, hogy pénzadományokkal segítsék, mert ellenkező esetben f. hó 15-én lakásából is ki kell költöznie. Str. Alexandru Gavra (Csernovits Péter-u.) 24., udvarban.

Kemal pasa Szmirnába érkezett.

(A harcias angolai nemzetgyűlés.)

Konstantinápolyból táviratozzák: Kemal pasa ma Szmirnába érkezett, amiből arra következtetnek, hogy nagyjelentőségű események várhatók.

Milanoból táviratozzák: A Stampának jelentik Konstantinápolyból: Az angolai nemzetgyűlés legutóbbi ülése nagyon viharos lefolyású volt. A képviselők körében erős francia-ellenes blokk alakult, amely Oroszország támogatásával újra meg akarja kezdeni az ellenségeskedést. A szélsőséges elemeknek sikerült olyan felfogásra hangolni a nemzetgyűlést, hogy határozati javaslat mellett szavazzon, amely a háborúskodás haldéktalan újrafelvételének szükségességét hangoztatja.

Párisból táviratozzák: Szmirnában a helyzet ismét feszült. A törökök megújították az ultimátumot a hadihajók eltávozására és

Halál vallatás közben. Münchenből jelentik: Vasárnap behozták a főváros környékéről egy züllött utonállót, akit az a gyanu terhelt, hogy az országuton egy kereskedőt doronggal agyonvert és kirabolt. Ramer rendőrfőnök elé vitték a gyanús embert és megkezdődött a vallatás. A gyanúsított kereken tagadta a vádat, a kereszkérdésekre sem jött zavarba s ekkor történt, hogy Ramer rendőrfőnök lefordult a székről és holtan terült el. Az orvos, akit az épületben hamarosan megtaláltak, szívméregállapotot állapított meg. A holttestet kivitték s egy ügyeletes rendőrtisztviselő folytatta a kihallgatást. A toprongyos utonállót a hirtelen haláleset annyira megrendítette, hogy töredelemesen bevallotta a gyilkosságát.

Kémkedés gyanúja alatt. Az aradi államrendőrség tegnap kémkedés gyanúja miatt letartóztatott egy Fehérvári Géza Lajos nevű embert, aki állítólag a magyar hadseregben mint főhadnagy szolgált. A letartóztatottnál Bucarestben és Petroseniben kiállított hamis igazolványokat találtak. A rendőrség megindította a nyomozást.

Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak táncestélye a Fehér Kereszt nagytermében február hó 24-én.

Férfidivatlapok megjöttek. Kelet.

Az Irek folytatják a forrongást. Párisból jelentik, hogy az irországi republikánusok vezérkari főnöke proklamációt bocsájtott ki, amelyben bejelenti, hogy az Anglia elleni háborút Irország függetlenségének elismeréseért folytatni fogják.

Perzsaszönyegszövő-tanfolyam a Központi szállodában. Beiratkozni lehet állandóan ott.

Felbontás. A clujai (Kolosvári) Mátyás szobor nagynevű alkotójáról, Fadrusz Jánosról eddig még nem jelent meg összefoglaló, egységes monográfia. Mint Budapesti értesültünk, dr. Lázár Béla, az Ernszt Múzeum igazgatója most dolgozik Fadrusz művészetét és életét méltató hatalmas monográfiáján, amely huszvétkor hagyja el a sajtót. Az Ernszt Múzeum kiadásában megje-

keddig adtak új hiasztást. Most azt várják, hogy a szövetséges kormányok megújítják a hadihajókhoz intézett parancsot, hogy a törökök támadása esetén védekezzenek.

Párisból táviratozzák: A brit kormány közölte a francia külügy miniszteriummal, hogy a török delegáció vezetőit táviratilag felkérte, hogy tegyenek lépéseket a béke fenntartására. Együttal Izmed pasát értesítette, hogy a lausanne-i javaslat alapján a szövetségesek hajlandók a békeszerződést aláírni.

Rómából jelentik: Az olasz kamarában Mussolini foglalkozott a külpolitika kérdéseivel. Elmondta, hogy Lausanne-ban kedvezőbb eredményt lehet elérni, ha a törökök és görögök belátóbbak lesznek és az antant olyan egységes lesz, mint a smirnai hadihajók ügyében.

Lenő kötetből amatőr-kiadás is készül, amelynek tizenhatezer magyar korona lesz a bolti ára. A rendes köteté négyezer korona lesz. Az előfizetési ár ennél lényegesen olcsóbb: tizezer illetve 2500 korona. Az új művészeti könyv leírásait is elég drága, de Fadrusz művészete megéri ezt az áldozatot.

Ötvenezer márkás bankjegyek. Berlinből táviratozzák: A német kormány naponta negyvenöt milliárd márkát nyomtat. A napokban bocsájtották ki új 50 ezer márkás bankjegyeket, amellyel lehetővé teszik, hogy a bankjegyperodukció naponta 15 milliárddal növekedjék.

Irodalom, művészet

A városi színház heti műsora. Szerda: Aranymadár. B. bérlet. Csütörtök: Aranymadár. C. bérlet. Péntek: Aranymadár. A. bérlet. Szombat: Aranymadár. B. bérlet. Vasárnap délután: Hazudik a muzsikaszó. Este: Aranymadár. C. bérlet.

Szenzációs táncszámok követik egymást a legújabb Zerkovitz-operettben: az Aranymadárban. Balogh Böske és Bánvász István táncprodukciói nagy feltűnést keltettek s a nagyszerű operettben külön látványosságként hatnak ezek a táncketősök. Az Aranymadár melódikus, fülbemászó muzsikája már az egész városban ismeretes s a hét estére kitűzött operett jegyeinek legnagyobb része már elővételben fogyott el. A címszerepet Horváth Mici alakítja, a férfi főszerepet pedig Galetta Ferenc kreálja. Nagyszerű szerepet játszik az Aranymadárban Inke Részó is. Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap este kerül még színre az Aranymadár. A még megmaradt jegyek elővételben kaphatók a színház pénztáránál.

A Hazudik a muzsikaszó, ez a nagy sikert aratott operett vasárnap délután kerül színre a városi színházban. Az operett főszerepeit Halmos Mici, Galetta Ferenc, Balogh Böske és Bánvász István játsszák.

Helga Noerisson klasszikus táncestélye csütörtökön lesz Aradon, a Kulturpalota nagytermében. Az estély iránt nagy érdeklődés mutatkozott már vasárnap is, de a művész gyengélkedése miatt el kellett ha-

lasztani. Noerisson már jobban van és így a csütörtöki estélyt biztosan megtarthatja. Jegyek még kaphatók a Bloch cégnél.

Aradi valutaárak. (Február 13.)

Dollár 220, márká 0.0110, szokol 6.40, dinár 2.10, francia frank 13.60, magyar korona 0.07.

Kifizetések: Budapest 13, Bécs 330, Berlin 0.0080, Prága 6.50.

Bucuresti társaságiárak. (Február 13.) Kifizetések: Páris 13.30, Berlin 0.0066, London 1020, New York 218, Milano 10.45, Zürich 40, Bécs 0.0030, Prága 6.45, Budapest 0.0850. Valuták: Napoleon 780, márká 0.00110, léva 1.25, török líra 1.25, angol font 980, francia frank 13.45, svájci frank 41, líra 9.50, drachma 2.40, dinár 1.90, dollár 217, lengyel márká 0.0068, osztrák korona 0.0030, magyar korona 0.07, szokol 6.45.

Zürichi hívtás. (Február 13.) Berlin 0.0175, New York 532.50, London 2495, Páris 32.90, Milano 25.60, Prága 15.75, Budapest 0.2025, Belgrád 5.15, Varsó 0.013750, Bécs 0.0075, bélyegzett 0.0075.

Zürichi zárlat. (Február 13.) Berlin 0.0186, Amszterdam 210.35, New York 532.75, London 2495, Páris 32.85, Milano 25.62.50, Prága 18.75, Budapest 0.2025, Belgrád 5.15, Bucuresti 2.60, Varsó 0.0135, Bécs 0.0074.75, bélyegzett 0.0075.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Február 13.) Napoleon 9900, angol font 12350—12650, dollár 2626—2735, francia frank 163—173, líra 127—133, márká 0.10—11, osztrák korona 0.0370—390, lengyel frank 491—515, dinár 25—27, magyar korona 0.07—8, léva 15.50—16.50, hollandi forint 1040—1075.

Bécsi hivatalos zárlat. (Február 13.) Prága 2115, Budapest 26.90, Varsó 1.75, Milano 3425, Bucuresti 348, London 333700, New York 71250, Páris 1439, Zürich 13375, Berlin 2.70.

A szerkesztésért

KAROLY JOZSEF

telef.

Cenzurat:

Dr. V. MARCOVICI

Aradi közlöny

Tavaszi női és férfi kabát és ruha-szövetek nagy választékban feltűnő olcsó árban érkeztek

„RENAISSANCE“

DIVATÁRUHÁZBA

Str. Brătianu 2.

Minorita-palota

Weltzer-utca 2.

Utleveleket 45 leiért láttamozunk. Gyűjtőhelyek: Weinberger cipőüzlet, főtér és Weiss Dávid nagykereskedése Str. Mărașesti (Kossuth-utca.)

Harc a csálai legelőért.

(A város fogja bérbevenni.)

Az Aradi Közlöny egyik legutóbbi számában foglalkozott az a harccal, amelyet a csálai 180 hold legelő-terület kisajátítása körül folytatnak különféle érdekeltségek. A pecicai határon levő legelőterületet a kisajátító bizottság a lipovai erdőigazgatóság tisztviselőinek adta, akik bérbe akarják adni tiz aradi gazdának. Az aradi állattartó gazdák tiltakozásukat jelentették be az intézkedés ellen, mert legelő hiányában kénytelenek lennének állataikat eladni, ami súlyos válságba döntené Arad város közéletét. A város vezetősége magáévá tette az aradi gazdák ügyét és táviratilag kérte a belügyminisztériumtól a kisajátítás hatályon kívül való helyezését.

A belügyminisztériumtól ma érkezett meg a válasz, amelyben elrendelte az ügy felülvizsgálását. Ma délelőtt bizottság szállt ki a csálai legelőre, amely előterjesztést tesz a belügyminisztériumnak abban az irányban, hogy milyen érdekek fűzik Aradot a csálai legelő területéhez. A bizottsági szemlében résztvettek Beju János gazdasági főfelügyelő, a lipovai erdőigazgatóság főtisztviselői és Popa Constantin városi tanácsnok. A város vezetősége a bizottság előterjesztése alapján egyelőre bérbe akarja venni a 180 hold legelőt és később azzal a kérelemmel fordul a belügyminisztériumhoz, hogy a legelőterületet, amely jelenleg pecicai közigazgatás alatt áll, közigazgatásilag csatolja Arad város területéhez.

Mozi.

* Sodoma és Gomorhát. a monumentális Dorian-filmet elragadtatással köszöntötte az Urániában is a közönség. Az a közönség, amely eddig nem jutott jegyhez, zsufolásig megtöltötte az Uránia nézőterét, s a legnagyobb csodálattal adózott Lucy Dorian és Várkonyi Mihály tündöklő szépsége, ragyogóan, pompázatos művészete a legteltesebb mértékben érvényesültek ebben a nagykonceptiójú filmben, amelyben buja és érzékeny nagyszerű képek világítanak rá a mai kor sok-sok bünére, amelyből az élet sok kegyetlen szenvedése fakad. Káprázatos ünnepek vidám zaja, mindent eltakaró ragyogása mögül tornyosodnak egymás fölé a tragédiák, amelyek megfogják az ember lelkét, s gondolkodóba ejtik, de egyben csodálattal töltik el. A Sodoma és Gomorha első része még csak szerdán látható az Urániában, míg a II. rész csak csütörtökön és pénteken kerül színre.

* Megkapó színészregény az

Apolló mostani filmszínháza, az Egy világhíres kurtizán, amely még három napon át — szerdán, csütörtökön és pénteken — kerül színre az Apollóban. A dráma főszereplője Priscilla Dean, a ma élő filmművésznek legkiválóbbja két szerepet játszik: a világhíres kurtizánt, aki dicsőségeinek nagy szerűségéből, a bűnök, az ópiumbarlangok fertőjébe süllyed le, valamint a leányát, a csodaszép művésznőt, aki édesanyja helyett a színpadra lép a newyorki nagy operában. Színésznő még nem produkált ilyen tökéleteset, mint Priscilla Dean ebben a darabban. A világhíres kurtizán délutáni és kora esti (fél 5, 6, fél 8 órai előadásain az Apollóban rendes hely-árak érvényesek.

NYILTÉR.

Az ezen rovát alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget és ismerőseimet értesíteni, hogy Strada Sinagoge (Chorin Aron-utca) 2. szám alatt levő ujonnan átalakított polgári kóser vendélművelésben elsőrendű házikosz és kitűnő italok kaphatók. Havi abo-nensek kedvező feltételek mellett felvétetnek 730

Szíves pártfogást kér

DEUTSCH LIPÓT
vendéglős.

Mádai kormos fajalma

nagyobb tételekben eladó 738

Tenner és Böhm cégnél

Aradon, Bulev. Reg. Ferdinand 26—27. 740

Erdély egyellen gyöngyházgomb-gyára

ajánlja kitűnő és olcsó gyártmányait. — Főelárusítóhely:

FINKELSTEIN-cégnél, Arad, Calea Banatului (Asztalos S.-u.) 4.

Mappa, papír

és kazetta-ujdonságok, alumínium evőeszközök, acéláru és norinbergi cikkek napi áron alul 739 kaphatók

Finkelstein-cégnél
Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 4.

„KALLA“

hal-konzervek a legjobbak

Minden doboz „KALLA“ felirással el-
látva. 13751

Mindenütt kaphatók!

ARADI raktár viszontelárusítóknak

FISCHER MARZELL, ARAD

Str. Unirei 10. 2

13748

Căile Ferate Unite Arad și Cenad.

Convocare.

La

XII. adunare generală extraordinară

a Societății Anonime Căile Ferate Unite Arad și Cenad, care se va ține în Arad la 24. Martie 1923, la orele 10 a. m. în localitatea direcțiunei în casa proprie a societății.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul direcțiunei despre anul de gestiune 1921.
2. Aprobarea deciziunei consiliului administrativ relative la avansul de dividendă ce urmează a se plăti acționarilor din profitul net a anului 1921.
3. Preluarea în exploatare a traficului rețelei noastre de cale ferată de pe teritoriul României sau rescumpărarea sa de către Stat.
4. Incredințarea Căilei Ferate Győr—Sopron—Ebenfurt cu conducerea exploatarei liniilor noastre maghiare.
5. Impunerea prin alegere a locurilor membrilor esității din direcțiune.
6. Alegerea membrilor comisiei de cenzori pe anii 1923—25.
7. Eventuale propuneri.

Observare: Fie care acțiune dă drept la unu vot. Acționarul își poate exercisa dreptul de alegător în persoană singur, sau prin plenipotențiar. Un acționar însă nu poate primi mai mult de una plenipotență de aceasta. Cu privire la forma plenipotenței este necesar, ca semnatura autorizatorului să fie sau verificată, sau ca documentul de autorizare să fie subsemnat și din partea a doi martori. Acțiunile împreună cu talonul de cupoane încă nescăzuți vor fi depuse cu 14 zile înainte de adunarea generală în Arad: La casa generală a societății și la Casa Agricolă de pastrare Arad-Cenedană S. A. în Budapesta: la Magyar Agrár és Járadekbank și la Pesti Hazai Első Takarékpénztár egyesület. În Viena: la Domini Schoeller et Comp. În Berlin: la Darmstädter und Nationalbank și la Berliner Bankinstitut, Josef Goldschmidt et Comp. În Frankfurt am Main: La Dresdener Bank în Frankfurt a M, unde se vor elibera despre aceste recunoștințere corespunzătoare.

Arad, luna Ianuarie 1923. 565

DIRECTIUNEA.

Arad și Csanád, Egyesült Vasutak.

Meghívás

az Arad și Csanád Egyesült Vasutak Részvénytársaság

XII-ik rendkívüli közgyűlésére,

mely Aradon a részvénytársaság saját házában levő igazgatósági helyiségben 1923. évi március hó 24-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

NAPIREND:

1. Igazgatósági jelentése az 1921-ik üzletéről.
2. Az 1921. évi tiszta nyereségből a részvényeseknek fizetendő osztalék előlegre vonatkozó igazgató-tanácsi határozatnak jóváhagyása.
3. Románia területén levő vonalhalozatunk üzemének állami kezelésbe vétele, vagy megváltása.
4. A Győr—Sopron—Ebenfurt Vasut megbízása magyar vonalaink üzemvitelével.
5. A kilépő igazgatósági tagok helyének választás utján való betöltése.
7. Felügyelő-bizottság tagjainak választása 1923—25. évekre.
7. Netáni indítványok.

Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvényes szavazati jogát vagy személyesen, vagy egy másik szavazatképes részvényes mint meghatalmazottja által gyakorolhatja. Egy részvényes azonban egy ily meghatalmazásnál többet el nem vállalhat. A meghatalmazás alakjára nézve szükséges, hogy a meghatalmazó aláírása, vagy hitelesítve legyen, vagy hogy a meghatalmazást okmány két tanu által is aláírva legyen. A részvények le nem járt szelvényekkel együtt 14 nappal a közgyűlés előtt Aradon: a társaság főpénztáránál és az Arad-Csanád Gazdasági Takarékpénztárnál Budapesten: a Magyar Agrár- és Járadekbanknál és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél. Bécsben: Schoeller & Co. iraknál. Berlinben: a Darmstädter und Nationalbanknál és a Berliner Bankinstitut Joseph Goldschmidt & Compnál. M m Frankfurtban: a Dresdner Bank in Frankfurt am Main-nál letendőek, hol azokról megfelelő elismervények adatnak.

Arad, 1923. január hóban.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Tavaszi felöltő, ruha és jempers-ujdonságok megérkeztek PLESZ GYULA

céghez, Arad, Str. Col. Piriol 3. (Vörösmartyu) A ezinház hátsó bejáratával szemben. Angol és francia mértékutáni rendelések izlésesen eszközöltetnek.

Sensatio!

MISSIR-nél.

Leltár utáni
olcsó hét.

Régi árak!

Apró hirdetések.

Levelezés.

JOBB. független iparos községi háztartásba lépne oly intelligensebb nővel, kinek saját háztartása van. Leveleket „Jövő” jellegre a kiadóba kér. 732

INTELLIGENS, szolid, fiatal nő gazdagabb, idősebb nemiember barátságát ösztönzi, ki őt támogatná. Csak komoly nemiember írjon „Szolid” jellegre a kiadóba. 729

Alkalmazás.

JÓLFOZÓ szakácsnő jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cim a kiadóban. 4000

INTELLIGENS URAK és nők jövedelmező, állandó állást nyújthatnak. Cim: Savoy-ölg. (Kereskedelmi iskola mellett.) 13781

ÓVADÉKÉPES ügynőkök magas fizetéssel felvétetnek. Braun, Strada Banatulul 2. 731

KIFUTÓ fiu, vagy leány felvétetik „Spárta” szövetségben Bohus-palota. 13191

ROMÁNUL BESZÉLŐ fiatal nő pénztárnál, vagy irodai munkára állást keres. Calea Saguna 29. sz. 736

KIHORDÓ KOCSIS azonnali felvétetik Klein Miksa pálinka kereskedőnél. Bul. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 8. 737

PERFECT ELÁRUSÍTÓ a konfekció szakmából, ki a szabósságot is tökéletesen érti, alkalmazást keres. Calea Saguna 29/1. 735

VARRÓLEÁNYOK és tanulóleányok azonnali felvétetnek. Trébíts, Strada Alexandri (Salacz-utca) 6. 13058

GYERMEKTELEN házaspár perfect szakácsnőt keres jó fizetéssel azonnali belépésre. Strada Clandi (Kölcsey-utca) 6-7. I. em. ajtó 6. 13058

MINDENES szakácsnő gyermektelen házaspárhoz március elsejére, esetleg előbb is felvétetik. Strada Crisan (Karolina-utca) 8. I. em. jobbra. 13058

KÉT fiatal, jó családból való leány február 15-re gyermekek mellé ajánkozik. Cim Szala Józsefnél, Piața Ștefan Cel Mare (Vilmos császár-tér) 4. 741

SZARAZDADÁNAK megbízható asszonyt, vagy leányt keresek. Str. Russu Sirianu (Antioh-utca) 8. Dunajec. 18191

NŐMET nevelőnőt keresek azonnali belépésre. Cim Wallinger hirdetésében. 18191

Vétel és eladás.

ZONGORÁKAT és PIANINOKAT keresünk megvételre. Cim Savoy-ölg (kereskedelmi iskola mellett.) 18781

NYERSBORKÖVET vesznek minden mennyiségben Irom Arnold Arad, Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) 39 sz. 10655

EGY szép modern ebédlő teljes berendezéssel, egy szalon és kertü garnitúra eladó. Aradul-nou (Uj-Arad, Templom-utca. 712

WIESE-, WERTHEIM-, ARNHEIM stb. kis és nagy cassák alkalmi eladása. Megtekinthető Bodnár irógépvállalatnál, a főpostával szemben. 717

PAPRIKA minden mennyiségben és minőségben, legolcsóbb napi áron kapható Pollák József fűszerkereskedésében. 404

EGY PAR erős körülbelül 17 markos hámos nő eladó. Zichy grófné, Pessac. 711

ELADÓ egy fürdőkád és kályha Ferenczynél, Strada Mocioni (Orczy-utca) 21. 734

HAT személyes ezüst evőkészlet, régi krederc, ágybetét, eladó. Str. Consistorială (Batthyány-utca) 7. 13058

MINDENNEMŰ EKSZERT. gyógydoktor, legmagasabb árban vesz Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 12021

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 13629

A NAGY KERESLETRÉ VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik bútorkat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kintünk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

Ingatlan.

KISEBB szabású üzlet házat forgalmasabb helyen keresek megvételre, későbbi átvételre is. Bővebbet Lantos Versenyház Strada Brațianu (Weitzer János-utca) 733

HÁZ kerttel, istállóval, átvehető 3 szobás lakással, közel a piacérhez, eladó. Uranus-iroda főposztával szemben, 13001

MAGAN- ÉS BÉRHAZAKAT keresünk megvételre. Cim Savoy-ölg. (Kereskedelmi iskola mellett.) 18781

ELADÓ magán- és bérházak Str. General C. Coanda (Borona-utca) 28. Strada Episcopul D. Radu (Magyar-utca) 12. Strada Cogalniceanu (Mikes Kelemen-utca) 8. Strada Mijlocul (Közép-utca) 8a) Strada Episcopul D. Radu (Magyar-utca) 26. Strada Gelu (Almos-utca) 17. és 24. és több kisebb-nagyobb magán- és bérházak lakással eladók. Megbízott „Argus” iroda, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 18413

Különféle.

DIRECTE importált legfinomabb eredeti norvég, kevéssé halszagú Cod-liver-oil. Csukamájolaj dr. Fölcs Béla gyógyszerészénél Arad. 12831

SZARAZ RAKTARAK a Fő-tér közelében kiadók. Bővebbet a „Flóra” líkőrgyárban. 742

IRÓGÉPBT KÖLCSÖNBE keresek felelősség mellett egy hétre. Ajánlatokat kölcsöndij megjelölésével a kiadó továbbít. 717

CSENDES ÜZEMŰ műhelynek, vagy raktárnak alkalmas nagy pinchelyiség bérbevehető. Utbaigazítás a kiadóhivatalban. 728

RONGYOT megvételre keresünk. Cim a kiadóban. 1000

Uzletek.

BÉRBEADÓ jóforgalmu sarok fűszerüzlet vendéglővel, teljesen felszerelve, lakással, egész magánházzal együtt, belvárosban 10.000 lei óvadékkal átvehető. Díjtalan felvillagosítást nyújt „Argus” iroda Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 18413

„ARADANA” societate comerciala si industriala pe actiuni in Arad.

CONVOACARE.

Directiunea societății comerciale și industriale pe acțiuni „ARADANA” în virtutea §-lui 14 din statute convoacă prin aceasta pe Domnii acționari la :

III-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad la 4 Martie 1923, st. n., Duminică la orele 10 a. m. în localurile Institutului „ARADANA” Bulevardul Regele Ferdinand I. Nr. 24 cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul Direcțiunii și al Consiliului de Control; stabilirea bilanțului și descărcarea Consiliului de Administrație și a Consiliului de Censori pentru anul de gestiune 1922.
2. Deciderea asupra distribuției profitului net.
3. Modificarea statutelor.
4. Alegerea membrilor în Consiliul de Administrație.
5. Alegerea membrilor în Consiliul de Control.
6. Eventuale alte propuneri prezentate Direcțiunii în sensul §-lui 21 din statute cu 48 ore înainte de adunare, Arad, din sedința direcțiunii ținută la 2 Februarie 1923.

Directiunea Institutului „ARADANA”

societate comercială și industrială pe acțiuni în Arad.

NB. Acei domni acționari, cari voiesc să-și exercite dreptul de votare, trebuie să-și anunțe direcțiunii participarea cu 24 ore înainte de a se ține adunarea generală. (§. 10. din statute.)

ACT. V. Contul Bilanț încheiat la 31. Decembrie 1922. PASIV.

Cassa în numerar	218504	80	Capital de acții	7500000
Mărfuri	3670298	75	Fond de rezervă	87488
Realități proprii	1103070	40	Fond de pensii	50000
Efecte proprii	1012680	—	Scopuri filantropice și culturale	10481
Mobiliar	50772	49	Spese de fondare	38187
Escont	718550	—	Fondul 5%	8061
Cont. curente debit. pt. mărfuri	1839080	63	Dividendă neridicată	44248
Debitorii la mărfuri și avans	2693420	93	Conturi curente creditoare	87410
Anticipațiuni	12789	55	Depuneri spre fructificare	425660
	4961841	11	Depuneri în Conto curent	1928662
			Diferite depozite	171208
			Venit transpus din 1921	15007
			Venit curat	682515
				697522
				68
				11015116
				98

DEBIT. Contul Profit și Perdere încheiat la 31. Decembrie 1922. CREDIT.

Salare	185140	—	Venit transpus din 1921	15007
Salare de magazie	98889	70	Interese, prov. și alte venituri	489597
Bații de locuință	9425	—	Căștig la mărfuri	859246
Imprimări și spese de birou	82087	24		50
Inter. la dep. spre fructificare	9848	06		
12% impozit la int. depuneri	4674	84		
Competință de timbru	1403	—		
Spese cu întreținerea edificiului	4153	90		
Dare erarială și comunală	3937	45		
Porto postal	24440	—		
Marce de prezentă	5828	75		
Pretenziuni dubioase deservite	15007	19		
Profit transpus din 1921	682515	55		
Profit curat	1807841	—		
				1307841

pentru contabilitate: IOAN TATU, m. p., director ș.

Arad, la 31. Decembrie 1922.

DIRECȚIUNEA:

Dr. EUGEN COSTINA, m. p. Dr. MIHAIL MĂRCUȘ, m. p. VASILE GOLDIȘ, m. p. VASILE V. ȘTEFAN, m. p.

VICTOR SLĂVEȘCU, m. p. MAXIM Z. VULCU, m. p. Dr. IUSTIN MARȘIEU, m. p.

Dr. TEODOR PAP, m. p. TEODOR STAN, m. p. Dr. EUGEN BARBUL, m. p. Dr. GEORGE MOROIANU, m. p.

CORNEL LAZAR, m. p. IOAN CHERA, m. p. AUREL DIMITRESCU, m. p. AUGUSTIN BUTARIU, m. p.

CONSILIUU DE CONTROL:

Verificat și găsit conform cu registrele și realitățile.

Dr. IOAN ROBU, m. p. DEMETRIU MUSCANU, m. p. FLORIAN ROXIN, m. p.

MIHAIL CONSTANTIN, m. p. LAZAR PĂLCU, m. p. AUREL MORARIU, m. p.